

KUTSESTANDARD

Kahjuritõrjuja, tase 5

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Kahjuritõrjuja, tase 5	5

Võimalikud spetsialiseerumised ja nimetused kutsetunnistusel	
Spetsialiseerumine	Nimetus kutsetunnistusel
Olmekahjurite tõrjumine	Kahjuritõrjuja, tase 5 Olmekahjurite tõrjumine
Ehitiste konserveerimine	Kahjuritõrjuja, tase 5 Ehitiste konserveerimine
Fumigeerimine	Kahjuritõrjuja, tase 5 Fumigeerimine

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
<p>Kahjuritõrjuja töö on kahjulike ja soovimatute organismide elutegevuse ohjamine ohutuma elukeskkonna tagamiseks ning elanikkonna teavitamine kahjuritega seotud ohtudest. 5. taseme kahjuritõrjuja on pikaajalise töökogemusega spetsialist, kes tuleb toime keerukate tööülesannete täitmisega muutuvates oludes. Ta juhendab madalama tasemega kahjuritõrjujaid, annab edasi kutsealaseid oskusi ja juhhib meeskonnatööd. 5. taseme kahjuritõrjuja töö on biotsiidide ja/või füüsikaliste ning mehhaaniliste meetodite abil kahjulike organismide tuvastamine, hävitamine, tõrje, kahjustava toime ennetamine või muul viisil nende vastu võitlemine. 5. taseme kahjuritõrjuja vastutab töö korraldamise ning tulemuste eest.</p>
A.2 Tööosad
<p>A.2.1 Tööks ettevalmistamine</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kahjurite tuvastamine. 2. Tõrjevajaduse hindamine. 3. Tõrjemeetodi määramine. 4. Kahjuritõrjeplaani koostamine. 5. Kliendi nõustamine töökeskkonna ettevalmistamisel. 6. Hinnapakumuse ja /või lepingu tegemine. 7. Töö- ja isikukaitsevahendite valimine <p>A.2.2 Pindade puhastamine</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Puhastusmeetodi määramine. 2. Pindade/ruumide isoleerimine. 3. Jääkide utiliseerimine. <p>A.2.3 Kemikaali, sh biotsiidi valimine ja töölahuse valmistamine</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kemikaali, sh biotsiidi valimine. 2. Töölahuse valmistamine. 3. Objekti tähistamine.

A.2.4 Kahjuritõrje protsessi läbiviimine

1. Integreeritud kahjuritõrje korraldamine.
2. Dokumentatsiooni kontrollimine.
3. Tähiste ja piktogrammide paigaldamine.
4. Tulemuste hindamine.

A.2.5 Kemikaalide, sh biotsiidide transportimine, ladustamine ja jäätmekäitlus

1. Jäätmete isoleerimine, pakendamine ja transportimine.
2. Kemikaalide, sh biotsiidide ladustamine.
3. Kemikaalide/biotsiidide utiliseerimine.

A.2.6 Juhtimine

1. Meeskonna töö juhtimine
2. Kahjuritõrje protsessi juhtimine.
3. Juhendamine.
4. Töö kvaliteedi hindamine.
5. Analüüsimine.
6. Inventuuri tegemine.
7. Arhiveerimine.

Spetsialiseerumisega seotud tööosad

Olmekahjuritõrjumine

A.2.7 Olmekahjuritõrjumine

1. Kahjulike organismide määramine.
2. Sissetungi/kahjustuste põhjuste välja selgitamine.
3. Toimeaine valimine.
4. Tõrje tegemine.

Ehitiste konserveerimine

A.2.8 Ehitiste konserveerimine

1. Kahjustuspiirkonna isoleerimine.
2. Kahjustuspiirkonna avamine ja tugevdamine.
3. Jääkide utiliseerimine.
4. Materjalide töötlemine.

Fumigeerimine

A.2.9 Fumigeerimine

1. Objekti hindamine.
2. Objekti ettevalmistamine.
3. Fumigatsiooniplaani koostamine.
4. Fumigeerimine.
5. Tegutsemine lekke korral.
6. Ventileerimine.
7. Kemikaali eemaldamine ja kahjutuks muutmine.
8. Tööde lõpetamine.

A.3 Töö keskkond ja eripära

Kahjuritõrjuja tööga võib kaasneda allergia kasutatavate kemikaalide, sh biotsiidide suhtes. Töökeskkond võib olla saastunud õhuga, kõrge temperatuuriga või liigniiske. Kahjuritõrjuja tööaeg on paindlik, töö võib toimuda öhtu-, öö- ja hommikutundidel, puhkepäevadel ja riiklikel pühadel. Töö võib toimuda kõrgustes.

A.4 Töövahendid

Kahjuritõrjuja töövahenditeks on biotsiidid ja nende lisaained, tõrjevahendid, seadmed, redelid, tellingud, isikukaitsevahendid jms.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Kahjuritõrjuja töö eeldab head füüsilist vormi. Ta on vastutus- ja kohanemisvõimeline, täpne, korrektne nii kliendi kui ka tööandja suhtes, usaldusväärne ning kohusetundlik. Tal on hea enesedistsipliin, pinge- ja stressitaluvus. Oluline on käeline osavus, liigutuste täpsus, kiirus ja hea koordineerimine.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Tavaliselt on 5. taseme kahjuritõrjuja kesk- või kutsekeskharidusega, läbinud kutsealase täienduskoolituse ja omab kutsealast töökogemust.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Kahjuritõrjuja, ehitiste konserveerija, fumigeerija.

A.8 Reguleerimisalad kutsealal tegutsemiseks

Biotsiidiseadus; Sotsiaalministri määrus nr 66 „Täpsustatud nõuded kahjuritõrje läbiviimisele, plaanile ja aruandele“; määrus (EL) nr 528/2012 (biotsiidimäärus), määrus (EL) nr 1272/2008 (CLP määrus); Kemikaaliseadus.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Kahjuritõrjuja kutse taotlemisel on nõutav kõigi kohustuslike (B.2.1 – B.2.5) ja läbiva kompetentsi (B.2.10) tõendamine. Lisaks võib valida spetsialiseerumise:

Olmekahjurite tõrjumine - kompetents B.2.7

Ehitiste konserveerimine - kompetents B.2.8

Fumigeerimine kompetents - B.2.9.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.2.1 Tööks ettevalmistamine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1. kontrollib kahjulike organismide liigilisuse, arvukuse, aktiivsuse ja kahjurite sissetungi ja/või kahjustuse põhjuste määramise õigsust;
2. tutvub töötluskeskkonna ning võimalusel seal varem tehtud kahjuritõrje dokumentatsiooniga;
3. hindab töötluskeskkonda ning määrab sobiva tõrjemeetodi, arvestades objekti eripära;
4. koostab koostöös kliendiga ja kinnitab kahjuritõrjeplaani, vastavalt objekti eripärale ja kokkulepetele kliendiga; edastab kliendile kehtiva ohutuskaardi;
5. nõustab klienti töökeskkonna ettevalmistamisel tõrjeks; tutvustab tellijale ja/või kliendile võimalikke ohtusid ja ettevaatusabinõusid enne töötlust, töötamise ajal ja pärast töötlust ning kahjurite levikut ennetavaid meetodeid; tutvustab kliendile kasutatavaid biotsiide ja füüsikalisi tõrjemehhanisme;
6. koostab hinnapakkumuse, arvestades tööde mahtu, objekti eripärasid ja kliendi vajadusi; vajadusel koostab lepingu, vastavalt hinnapakkumusele ja kokkulepetele kliendiga;
7. tagab töö- ja isikukaitsevahendite olemasolu ja juhendab nende kasutamist; valib tööks sobilikud töö- ja isikukaitsevahendid.

B.2.2 Pindade puhastamine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1. juhendab madalama taseme töötajat materjalide ja puhastusvahendite kasutamisel; kontrollib pindade puhastamiseks valitud meetodi õigsust;
2. kontrollib ja vastutab pindade/ruumide õigete isoleerimismeetodite ja kahjulike osakeste lendumist takistavate meetodite valiku eest;
3. kontrollib jäätmete utiliseerimist, arvestades keskkonnakaitse- ja ohutusnõudeid.

B.2.3 Kemikaali, sh biotsiidi valimine ja töölahuse valmistamine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kontrollib valitud kemikaali, sh biotsiidi vastavust kahjuri(te) liigile, tundlikkusele ning aastaajale; hindab valitud kemikaali, sh biotsiidi sobivust objektile varem kasutatud kemikaalidega, arvestades koosmõju ja resistentsuse võimalusi; 2. määrab kemikaalide koosseisulise ja protsentuaalse vahekorra lahuses vastavalt tootejuhendile; valmistab kemikaalide lahuse vastavalt kehtivate õigusaktide nõuetele; 3. määrab kemikaali hoiatuslause (P) ja ohulause (H) tähised; tagab nende nõuetekohase paigaldamise pakendile ja/ või piktogramm objektile. 	
B.2.4 Kahjurite tõrjeprotsessi läbiviimine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. määrab ruumi, ruumi osa ja/või materjali töötlemise vajaduse ja meetodi; annab juhised nõuetekohase kahjuritõrje protsessi korraldamiseks; 2. kontrollib dokumentatsiooni nõuetekohast vormistamist, sh kasutatavate kemikaalide, vahendite ja seadmete koosseisu ja hulga dokumenteerimise õigsust; allkirjastab dokumendid, mis on seadusandlusest tulenevalt nõutud vastutava isiku poolt allkirjastamiseks; väljastab vastavalt vajadusele kliendile ja/või tellijale tõrjesertifikaadid; 3. korraldab tõrjevahendite kasutamisega kaasnevate tähistete ja piktogrammide nõuetekohase paigaldamise; 4. hindab kahjuritõrje tulemusi ja dokumenteerimise vastavust õigusaktidele; vajadusel tagab monitooringu; käsitleb kliendi tagasisidet. 	
B.2.5 Kemikaalide, sh biotsiidide transportimine, ladustamine ja jäätmekäitlus	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. instrueerib madalama kvalifikatsiooniga kahjuritõrjujat jäätmete ohutu transportimise osas; vastutab lahusejäädike nõuetekohase isoleerimise, pakendamise ja transportimiseks eest; 2. peab kemikaalide kuluarvestust; koostab seaduses ettenähtud aruandluse; 3. jälgib kemikaalide, sh biotsiidide laoseisu, seisukorda ning säilivustähtaegasid ja korraldab tähtaja ületanud kemikaalide, sh biotsiidide nõuetekohase utiliseerimise. 	
B.2.6 Juhtimine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. juhib meeskonda, sh komplekteerib meeskonna, koostab tööjaotuskava, korraldab töö ja logistilise lahenduse; 2. juhib kahjuritõrje protsessi, lähtudes integreeritud kahjuritõrje juhtimise (IPM) põhimõtetest; 3. juhendab ja õpetab praktikante ja madalama kvalifikatsiooniga kahjuritõrjujaid; korraldab kutsealaste koolituste läbiviimist; 4. hindab töö kvaliteeti ja kontrollib tööohutust; 5. analüüsib dokumentatsiooni põhjal kahjuritõrjet statistiliselt ja koostab trendianalüüsi; 6. teeb kemikaalide, sh biotsiidide, füüsikaliste tõrjemehhanismide ja töövahendite inventuuri; 7. vastutab arhivaalide nõuetekohase säilitamise, kasutamise ja hävitamise eest. 	

SPETSIALISEERUMISEGA SEOTUD KOMPETENSIID

Kahjuritõrjuja kutse taotlemisel võib lisaks valida spetsialiseerumise:

Olmekahjurite tõrjumine - kompetents B.2.7

Ehitiste konserveerimine - kompetents B.2.8

Fumigeerimine kompetents - B.2.9.

Olmekahjurite tõrjumine	
B.2.7 Olmekahjurite tõrjumine	EKR tase 5
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kontrollib kahjulike organismide liigilisuse, arvukuse ja aktiivsuse määramise õigsust; 2. selgitab olmekahjurite sissetungi ja/või kahjustuse põhjused ning kahjurite leviku ennetamiseks vajalikud meetmed; 3. valib toimeaine, lähtudes muuhulgas olmekahjurite resistentsuse analüüsist; 	

4. korraldab olmekahjurite tõrjeprotsessi vastavalt olmekahjurite liigile, arvukusele ja aktiivsusele.

Ehitiste konserveerimine

B.2.8 Ehitiste konserveerimine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1. määrab avatava piirkonna ning kahjustuse levikut takistavad tegevused ning korraldab kahjustuspiirkonna avamise;
2. hindab tarindite toetamise ja/või tugevdamise vajadust ja ulatust; kontrollib alles jäävate materjalide mehhaanilisi omadusi, kasutades selleks vastavaid seadmeid;
3. dokumenteerib kahjustatud materjalide utiliseerimise;
4. määrab kahjustuspiirkonna töötlusmeetodi vastavalt töödeldava materjali omadustele; koostab töötlusjuhendi materjali töötlemiseks; annab soovitusel esmasteks taastamistöedeks.

Fumigeerimine

B.2.9 Fumigeerimine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1. hindab objekti sobivust fumigatsiooniks, kasutades selleks sobivaid meetodeid ja seadmeid; vastutab sobivate meetodite ja seadmete valiku eest;
2. tagab objekti ümbruses ohutuse;
3. koostab fumigatsiooniplaani, lähtudes õigusaktides sätestatud nõuetest ja edastab dokumendid objekti vastutavale isikule;
4. fumigeerib, kasutades fumigatsiooniks sobilikke materjale, vahendeid ja seadmeid; tagab fumigatsioonitööde tegemise vähemalt kahe isiku poolt, kellel on töötamise ajal silmside; kontrollib soovitava tulemuse saavutamiseks kemikaali kontsentratsiooni;
5. veendub lekke puudumises väljaspool fumigatsiooniala; lekke olemasolul hindab situatsiooni, teavitab objekti eest vastutavat isikut ja tegutseb vastavalt olukorrale, laiendades vajadusel fumigatsiooniala ja/või suurendades kemikaali kontsentratsiooni;
6. avab aknad/uksed, võimalusel lülitab sisse ventilatsiooni, et vähendada kemikaali kontsentratsiooni;
7. mõõdab kemikaali kontsentratsiooni objektil ja hindab selle ohutust inimestele; eemaldab ohutult kemikaali objektilt ja vastutab kemikaali kahjutuks muutmise eest;
8. teavitab Päästametit objektil fumigatsiooni lõpetamisest ning eemaldab objektilt ohumärgistused; väljastab fumigatsioonitööde protokollid.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.10 Kahjuritõrjuja, tase 4 kutset läbiv kompetents

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1. tagab õigusaktidest tulenevate töötervishoiu-, keskkonnakaitse- ja tööohutusnõuete täitmise; kasutab ohutuse tagamiseks ohutustehnilisi ja isikukaitsevahendeid ning tagab nende korrasoleku;
2. arvestab oma tegevuses töö- ja ümbritseva keskkonna võimalike riskidega,
3. tegutseb häire- ja eriolukordades asjatundlikult; kriisiolukorras juhendab teisi; vajadusel kutsus professionaalse abi; vajadusel annab esmaabi;
4. suhtleb klientidega sõbralikult ja lähtuvalt heast tavast;
5. suhtlemisel kolmandate osapooltega lähtub konfidentsiaalsuse põhimõtetest;
6. mõistab kultuuride mitmekesisust ja on salliv;
7. kasutab arvutiit Baasmoodulites - Arvuti põhitõed, Interneti põhitõed, Tekstitöötus ja Tabelitöötus nõutud tasemel. Vt lisa 1 „Arvuti kasutamise oskused“.

Hindamismeetod(id):

Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.

C-osa
ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	04-18052017-1.2.2/6k
2. Kutsestandardi koostajad	Kalle Pilt, Eesti Desinfektsiooni- ja Kahjuritõrjetegevuste Liit Toomas Trei, Rentokil OÜ Meelis Lepp, Pestcontrol OÜ Annemari Linno, Terviseamet, Kemikaaliohutuse osakond Juhan Tomson, Tomson OÜ
3. Kutsestandardi kinnitaja	Teeninduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	7
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	18.05.2017
6. Kutsestandard kehtib kuni	13.05.2022
7. Kutsestandardi versiooni number	6
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	7544 Kahjuri- ja umbrohutõrjujad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Pest Control Operator, level 5
Soome keeles	Desinfektori
Vene keeles	Дезинфектор
C.3 Lisad	
Lisa 1 Arvuti kasutamise oskused	